

Forfatter: Sparre, Jep Thordsen

Titel: BREV TIL: Gyldenstjerne, Mogens FRA: Sparre, Jep Thordsen (1553-09-25)

Citation: Sparre, Jep Thordsen: "BREV TIL: Gyldenstjerne, Mogens FRA: Sparre, Jep Thordsen (1553-09-25)", i *Breve til og fra Mogens Gyldenstjerne og Anne Sparre (1. bind)*, TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE (AXEL SIMMELKIÆR), s. 224. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-000743146-001-shoot-L0007431460010222.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Breve til og fra Mogens Gyldenstjerne og Anne Sparre (1. bind)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Lybæk, 25. September 1553.

Jep Tordsen Sparre til Mogens Gyldenstjerne.

Han sender ham Meddelelse om Sagen mod Henrik Scheppings Arvinger om Gælden til Aage Sparre, overensstemmende med Brevet af 23. s. M. Om Striden med Jakob Mouritsen [Sparre] om Havrebjerg. Han klager atter over Forfølgelsen mod ham og over, at Mogens Gyldenstjernes Tjener Lak har taget Kvæg og Rente fra hans Gods, og beder ham sende 50 Tdr. Havre herfor og 100 Tdr. Havre for Renten af hans G aar de i Sørby og Lund, som Mogens Gyldenstjerne har faaet, da han skylder en Borger i Lybæk 150 Tdr. Havre. Han beder ham laane sig mere paa hans 2 Gaarde i Lund og yderligere 300 Dlr., da han skal betale 400 Dlr. i Bod for et Drab, som hans Tjener har begaaet. Han meddeler ham Efterretninger om Krigen i Tyskland.

Venllig oc kerlleg helssen altid ffoorskreffven mett woor herre etc. Kjere her Moowenss Gjllenstern, ssvaager oc ssjnerlige gode wen, ttaker jeg etter gerne ffoor allt goott, hvilkett jeg altid gerne ffoorskjille wil.

Gjver jeg etter wenlligen ttill kjende, ad jeg haffver her nv en ttjtt lang gange j rette ffoor booremester oc raad her ttill Løbek mett Henrjk Skjpnjngss arwjnge oom de penjnge, ssom de ere woss skjllig; saa hiølle de meg fførst aape en lang ttid mett gode word oc ssade, de vjlle j en gøttljg wjsse mett meg ffoordrage oc pettalle, oc wor jnttet vden en løss ffoorhalljng, ssaa ad de mentte, ad jeg skvllle dragen her ffraa oc ike komen hid ssaa ssnartt jgen. Nv ad jeg kom hid jgen, oc jeg ffoornam, ad dett war daag jnttet anett paa gortt, ssaa haffver jeg ffoorffvltt dom ssaa lenge mett retten her, ad jeg haffver ffangett dene dom ffoor meg, ssom booremester oc raad her haffve nv fførst affssagtt, ssom jeg nv ssener etter her hoss ljgende en kopje der vdaff¹⁾, ssaa ad wj alle, ssaa mange ssalljge mester Aagess arwjnge ere, skvllle bewjsse mett breff oc ssegel, ad wj ere hanss rette ssane arwjnge, oc der skal jeg haffve alles etterss ffvllle maagttss. 225 epaa, baade etterss, Jakop Maaverssens, Maaenss Klaff- ssens oc Axssel Klaffssens, ad jeg mane ssame gel aff Henrjk Skepnjngss arwjnge oc ett stass ssegel der ffoore hengene. Ssaa haffver jeg nv ladett deress ssekrettarj her j deress kjensselerj, ssom ssider mett dom j alle retter, gortt dette fvlllemagttssbreff efftter dene stass oordnjng, ssom jeg nv ssener etter epaa permen, oc beder jeg etter gerne, ad j wille lade booremester oc raad vdj Malmø dett ffoorssegle mett deress stass ssegel der vner hengene, oc j wille ssene meg dett jgen met dette bod, ssaa ad jeg kvne ffaa dett mett dett aller fførste; oc haffve j oc mere bewissnjng der epaa, ad y vjle ssene meg dom mett, eller oom ssame gel var oc jngen aar oc dag aff dom manett; de brjnger ssame Henrik Skepnjngss arwjnge alle hane løsse skalke støker ffoor, dett y ike ttror, oc ssade, de kener jnttet ttill de Ssparer eller Gjllenstern, oc mentte, ad wj jngen arwjnge der ttill waare, mett mere ffast anett ffabel, de brjnger ffoor, ssaa ad de wjllle ike gerne bettalle. Men jeg wil ike sspare jngen ffljg der vdj, ssaa ad jeg skal gøre mitt beste, ad de skvle vere dreffven ttill maallitt, skvllle jeg en dragett j kamer retten mett donom. 1) Oc hvad ssom jeg mett donom her vdretter, dett vil etter strax lade skreffttljg wide ttillbage jgen, oc skvllle jeg oc nv haffve werett paa en anen sted, ssom meg ljger magtt epaa, ssom jeg er ffoorskreffven, der ssom dette ike wore, ad jeg haffver ttagen meg oover mett donom.

Kjere her Moenss, ssom y oc skrjffver meg ttill oom Haffvebjere²⁾, ad Jakop Maawerssen skvllle haffve wonnett etter dett vdaff, ssaa wide y wel sselffwe, ad Jakop ike kan wjne etter dett vdaff; tty dett er woor ffaderlige arff, oc gossett staar Jakop oc meg vskjfftt emellem; hvor kvne han daa wjne dett, hanss ike waare, eller oc ike heller wed, hvad hanom ttillkomer, naar ssom Gvd nv wil, ad wy komer ttill skyfftte eller oc maas. 226 nødess ttill ad affhene dett anre, ssom de dett skyfftte gøre, tty han haffver allt gossett vaartt federne vnffangett³⁾ oc mere ttill mett, jeg haffwer der jnttet vdaff vden ffjre eller v gaare, ssom skal j sannhett⁴⁾, naar dett ttill skyfftte komer; dett anett mjn gaar oc goss, dett ssom de meg nv ffraa ttagen haffver oc dreffven deress gewaltt oc modwelle mett, baade ffør oc ssjden jeg drog der aff lanett,⁴⁾ dett er mitt møerne goss oc dett, ssom jeg sselff haffver kjøfft ffoor mjne egne pennjnge.

15

Kjere her Maaenss, ssaa haffve de gaatt ad ttage ttill meg oc brvge deress vbelljge hanljng emod meg j mjn affwerelssse, tty der er jngen, ssom dett affwerger⁵⁾ eller ttaller ett or der oom; men hade mjne ssellige ffarbrøder leffvett oc mer aff mjnne sslegtt oc wener, ssom affdøde ere, ssaa waare meg ssligtt jnttet skett eller wedeffarett, vden dett hade dom jlle bekomett, oc nv berømer sseg ssame sselskab, ssom meg den skade gortt haffwer eller ladett gortt haffve, paa dett breffve, ssom de meg j Lvn emod al loff oc rett, ffrjheder oc ressesser affnød oc affttvongett haffve oc dermett gøre waare ffrjheder ttill jnttet, ssom al menige Danmarkz adel, alles waare ssa- lljge ffooreller ffry ffor waass hafftt haffve, oc gøre nv deress løsse vnskjlljng paa dett løsse vbilljge breffve, ssom dver dog jnttet oc er dog jnttet wertt, en affnød eller breffve emod al looff oc rett dvwer jnttet eller geller,, tty de hjølle meg der j itt hvss ffangen, ssaa allt dett de wjllle lade digtte oc lade skrjffve, dett ttengde de meg ttill ad ffoorssegle. Skal oc dett nv were woor loff oc rett oc ffrjheder der j lanett, ad hvilken mest foor- maar der, maa ttage en wed halsen, der noogett goott haffver, oc ttvjnge en breff vdaff oc ssjge: dv skal gjffve mjt ssaa megett, ssom jeg vil haffve; skvllle dett voor rett vere, ssaa waare dett ssaa goott ffoor meg ssom ffoor en anden. Oc war doog komen ttill dom der j Lvn ssame ttyd paa deress breff oc ssegel oc paa al loofflig ttills. 227saffven, ellerss wjllle jeg dragen ttill Hikebyer ssame ttyd oc weren der ssaa lenge, ad jeg hade mjn ttjngest be- stellett oc wjllle dragen aff lanett, oc hade ttagen ffoor- laaff oc mjn han jgen af kon ma wel ii aar ttillffooren, ssaa ad de hade mett meg jnttet ad gøre; alljgewel her emod allt øwerffalle de meg ssaa vdj Lvn oc gjnge ssaa mett meg oom oc gaffve korn

oc penjnge vd hvor ffred- løss karl oc øwelleder ¹⁾, ssom jeg hade der j lanett, ad de skvlle klaffve, oc ragtte oc stragtte ffaalk oc brjngett ttill død oc ssøgte aarsage ttill meg oc jn ssoma stone meg efftter ere, lyff oc goss ffoor mitt goss oc pennjnge skj oc haffve ssaa vbilig mett mett(!) meg oom gangett, ssom meg ike mvweligt vor ad skrjffve, oc nv j mjn affwerelsse ttill ffalle oc ttage meg gaar oc goss oc røwe, ttage oc borttfføre allt, hvad jeg der hade, ssaa ad de kvne meg ike mer gortt haffve, vden de hade mjk ljffvett affstaallet, ssom de oc haffve laden ttill booden, en doog Gvd almegettigste en partt der vdoffver vel straffett haffver, ssaa ad de en del en nookssam vnerlig død oc affgang ffangett haffver, oc hvem ved oc, hvad Gvd gøre vil, oom de meg den skade oc vbilighett ike vylle wederlege eller bettalle.

Kjere her Maaenss, ssaa er env mjn fflyssig bede ttill etter, ad j wjlle ttalle kon ma ttill6) oom denne mjn store skade, oowerwald oc vkristelig fforffølning, ssaa ad de meg maatte wederlege oc bettalle, hvad del ssom de paa mjn gaar oc goss haffve ffraa ttagen, oc ad jeg matte ffange mjn gaar oc goss jgen, ssom de haffve jng ttagen, oc ad jeg maatte ffoorsse meg goott ttill kon ma, ffoor hvess ad de meg beloogen haffve, ssaa ad jeg maatte ffange der breffve epaa ad haffve hanss naadis wenskab, ad y wjlle gøre etterss beste her vdj, lige ssom jeg ttror etter ttill, oc ssom j meg j meg(!) oc loovetts. 228haffver. Hvor ssom jeg noogen sted kan ttjene etter jgen ttill dett beste, skvlle y altyd beffjnde meg willig ttill ad gøre.

Jeg wed ocssaa wel, ad kon magestatt wed der jnttet vdaff, hvorledess de emod meg der ssaa hanlett haffve, oc hanss naade laa oc ssig ssame ttjd vdj Lvn, ssaa jeg ike kvne kome ttill hanss magestatt oc meg beklage, hvad øwerwaald oc skade meg skett war; derffoor haffver jeg jngen skyl giffven hanss naade oc ike heller øwer hanss magestatt klaffvett haffver.

Kjere her Maaenss, oom etterss ttyener Laak, ssom haffver ttagen der paa mjn gaar oc paa mitt goss mjne øxssen, kjær, ffoller oc anett ffe ttill sseg7) eller oc, hvortt han dett haffver ladet hendreffven, oc han looved meg dett vdj Kalmern j Ssverjg, ad han wjlle meg dett ttill ttroer han vdssette ttill lige oc ffly meg hvortt aar mjn rentte oc rettighett der vdaff, hvad han ffik ttill lege der vdaff; nv haffver han mitt bortte j ssaa lang ttjd, oc jeg haffver der ssaa manjg maal ¹⁾ oover skreffven oc mitt begerett oc kan doog jnttet ffange oc haffver oc skreffven oftte ssjden oc hanom ffoorbyde lade, ad han jnttet aff mit skvlle sseg mer mett beffatte, oc y loovett meg sself oc dett ttill Brøssel, ad han jnttet gøre skvlle.8) Nv er han ssjden jngffaren j mjn boness gaar j Ssaatterp oc ttagen meg iijj ttyner ffvl mett gryder bortt,8) jeg hade der staaende, oc gortt meg der ssligtt ett woold. Kjere her Maaenss, ssaa ved jeg wel, ad dett er ike etters beffalning, ad han ssaa j mjn affverelsse oc mod mjn beffalning handler emod meg; derffoor beder jeg etter gerne, ad j wjlle hanom ttill haalle, ad han meg ssame mjn rentte skiker ffoor ssaa mange aar, ssom han ssame ffe oc kveg nv ssjden anamett haffver, oc den rentte maatte gøress vdj haffre oc sseness meg nv hjdetts. 229 haltt hvnrett ttiner haffre paa regenskab ttill Lybek nv mett en skyper nv mett en skjper(!) mett dette ssame bod, oc j wjlle hanom ttillhaalle, ad han ssame ttyner ffvl mett gryder jgen jngfførde der ttill en mjn ttyener oc anvaarett hanom dom jgen, ssaa gode oc y sslug maade, ssom han dom der aff mjn gaar vdttagen haffver; jeg wil skike ssame en mjn ttjener der jng ttill etter igen, ssaa ssnartt ssom dette bod komer her vd ttill meg jgen, oc j wjlle lade Laak gøre meg her emellom paa register, hvor han mitt ffee oc kveg vdsett haffver; jeg haffver sself paa register, hvor megett ssom han haffver ttill sseg paa mjne wegne anamett. Ad y wjlle gøre her vdj, lige ssom mjn gode ttro er ttill etter; jeg vil dett altyd gerne igen mett etter ffoorskjille.

Kjere her Maaenss, er meg oc ssagtt, ad j haffve anamett ttill etter mjn partt aff den gaar udj Ssørbj oc mjn partt aff den gaar j Lvn;10) ike wed jeg, om j haffve anamett mere, oc haffver jeg jnttet ffangit aff rentten nv vdj vii aar; tty beder jeg etter gerne, ad j wille nv skike meg ssame ett jc ttyner haffre paa regnjng; hvad dett mere rentten løber, dett gjffwe j meg wel. Jeg er en borer her ttill Løbek ett jc ttjner haffre skjllig.

Item de ii gaare, ssom j meg j Lvn vdlade, ssom bleffve meg jgen ffraa skjfftte, oc skvlle lege meg ii anen(!) ssaa gode aff rentte vd, der epaa de ii gaare haffve j lentt meg hvnrett daller, ssom ssttaar skrewen neden paa hanskrifften, oc jeg hade skreffwen iic j hine, oc rentten løber wed vj pvn korn j alle hane aff ssame ii gaare, ssaa ad dett er meg ffoor ljdett de c daller epaa den rentte; wjlle j lene meg mere der epaa, ad j wjlle wel gøre oc skrjffve meg ttill der oom.11)

Kjere her Maaenss, ssaa kan jeg etter j en god menjng ike ffoorhaalle, ad jeg haffver en aff mjne ttyener hoss meg, er en aff mjne ffoorvantte, oc kom j skade oc sslog en edelman hjhel, oc jeg haffver ffoordragen ssagen oc s. 230skal der ffoor nv lege en ssom penjnge vd derffoor, ved iiiiic daller; der ssom j wjlle velgøre ssom mjn gode ssvaager oc ssjnerlige gode wen oc lene meg ttry hvn-rett daller paa rentte, 12) oc j wjlle haffve ffoorskreffven ssame ttry hvnrett daller hjd ttill Løbek ttill etter wertt eller ttill Ssveger, ssom fførde meg den hanskriftt, ssaa ad jeg dom der kvne bekome, ssaa wil jeg giffve dom mjn hanskriftt jgen der epa paa etter vegne etterss rentte der vdaff aarlig ad bettalle, huilken ttyd oom aarett ssom j dett j ssame hanskriftt begere. 13) Oc naar ssom j ike wille lenger haffve ssame iic daller hoss meg, oc j dom jgen begere, ssaa wil jeg bettalle etter dom jgen ttill gode rede vden al hjner eller gjnssjgelsse vdj vdj (!) naagen hande maade, oc wide j oc wel sself, at dett nv, Gvd ffoorbyde, ad mitt howett nv naagett ad kome, daa er jeg etter wiss naak der ffoor, der ssom dett mere waare, ssaa j wiste ettert vel j lanett der ad ffjne aff mitt igen.

Kjere her Maaenss, gører nv her vdj, lige ssom mjn gode ttro er ttill etter, oc vnssetter meg mett desse iic daller mett dett fførste, ssaa ad jeg ike skvlle affhene anre aff mitt der ffoor, oc j wjlle meg strax (!) ett ssvar

ttillbage jgen oom dene mjn skrjffvelsse, oc j vjlle ssene meg den fvllle magtt nv ffoorsseglett mett Malmøss stass ssegel, ssom ffør bemeltt er, oc j oc Jakop wjlle skrjffve booremester oc raad ttill her ttill Løbek, ssaa ad de wjlle hjelpe meg ttill rette paa alles waare wegne oom ssame gel mett Henrik Skepjngss arwjnge, ssaa ad de bettallett vaass waare penjnge oc jngen løss ttalle der ffoor gaffve; oc lader Axssel eller Maaenss dett breff ttill disse boor- mester oc vden(!) mett ffoor ssegle oc deress naffven der vdj, ssaa er dett tress mer anseene, ad tress mer ssegel derffoor er. Jeg haffver det her ffoormertt, de hanle ike gerne emod den danske adel.

Kjere her Maaenss, vdj alle de maade, jeg ved etter s. 231ttill vilge eller ttjenest vere kan, vil jeg alltjd gerne gøre, dett Gvd almegettigste kjende, hvilken jeg etter nv oc alltjd beffallett haffver, oc beder jeg etter gerne, adj wjlle wel gøre oc grysse mjn kjere ffader broder daa(!) daatter ffrv Ane mett mange ttvssen gode natter paa mjne wegne. Dattom Løbek den xxv dag ssettemper jm jaar mdlm.

Jakop bspar

eder Ttorssen.

Kjere her Maaenss, aam ny ttjener gaar her vnerlige ttill. Herttvg Henrik lger ffoor Brvnssvjg, oc har han tto gangge nv klapett margraaff Albrett, ssaa mangan erllig man er bleffven, ssom dette bod skal ssjge etter allt vjder beskett. Vjlle j gjffve dette bod en daller eller ij, daa ttager han dett gerne ttill tterjng. Jeg vil bettalle hanom dett anett.

Krjffve (!) j disse boore mester ttill, ssaa ssetter mitt naffven Jakop Sspar eller Ttorssen, ttj ad jeg haffver breffve oc mandatt aff ke magestatt ttill dom, ssom mitt naffven der vdj er Jakop Sspar eder Ttorssen efftter vortt vaben oc voore ssalljge ffooreller.

(Bagpaa: Mærke af Seglet, Udskriften og Mogens Gyldenstjernes tre Paaskrifter:)

Erlig oc welbyrdig man her Maawenss Gjllenster, høwessman paa Malmø sslaatt, mjn kjere ssvaager oc ssynerlige gode wen, kerlljg ttill skreff(!).

Jep Torssens breff anamett noget for Mjchellis a° 53. Om Henrick Skepyng oc 300 daler at lonne hanom. Arfjng jnttet kiende tyl Guldenstiern eller Sparre.

(Mogens Gyldenstjernes Randbemærkninger:)

1) Om tend geld hos Henrick Skepjngs arnyng. 2) Om Haurbergerig oc endnw wyl tyl skjffte. 3) For brødre ere døde ¹⁾. 4) Bruge hans gods. 5) Oc ingen, s. 232som tet wyl afwerige. 6) At talle k. mt. tyl, tet hand matte kome tyl gard oc gotts. 7) Om tet, Lack har taget Jep Torssens fee oc folier. 8) At ieg louet i Brussel at fly hanum ret. 9) Griider bort. 10) At namet hans part af ten gard i Lund oc Sørbø. 11) Oc lane mer pa dy 2 garde en 100 daler. 12) At lane hanum enu(?) 300 daler. 13) At gjffue meg rentte.